haavakliinikul — umbes 2500 köitega) ja laboratooriumid. Sisehaiguste-kliiniku hoones asub ülikooli apteek, mis valmistab rohtusid ainult ülikooli kliinikutele. Arhitektooniliselt huvitav anatoomiateater mahutab alumisel korral pahemat kätt farmakoloogiainstituudi, keskel kohtuliku arstiteaduse instituudi lahkamissaaliga (aastas umbes 160 juhtumit) ja paremat kätt operatiivse kirurgia kabineti; teisel korral on keskel amfiteatriliselt ehitatud auditoorium, millest paremat kätt minnes pääseb anatoomiainstituudi prepareerimis- ja demonstreerimis-saalidesse ning muudesse kõrvalruumidesse, pahemat kätt histoloogia, embrüoloogia ja võrdleva anatoomia instituuti. Mõlemad instituudid on varustatud heade raamatukogudega (esimesel 3500, teisel 4100 köidet) ja rikkalikkude preparaatide-kogudega (umbes 2000 ja 1800 nr.). — Tähetorni kohta olgu öeldud, et siin ajasignaal Eesti vabariigi jaoks raadio kaudu Nauenist vastu võetakse ja telegraafi abil edasi antakse kodumaa linnadesse. Siin demonstreeritakse ka ekskursioonidele taevanähtusi (1926. a. 94 korda päeval, 58 korda öösel, 2900 inimesele). Observatooriumi tähtsamaks aparaadiks on Zeissi refraktor. Raamatukogu sisaldab 10 000 köidet.

Toomi piirkonda kuulub veel Savi uuli ääres olev n. n. uus anatoomikum, kus alumisel korral asub füsioloogiainstituut, ülemisel patoloogiainstituut; siis veel lastekliinik (Veski uul. 6). Esikohal nimetatud instituudid on tulnud Eesti ajal peaaegu uuesti varustada, sest et siit rohkesti ilmasõja aegu varandust Venemaale välja viidi; sellepärast on nende raamatukogud võrdlemisi väikesed. Patoloogiainstituudis toimetatakse muu seas ka surnute lahkamist, kes ülikooli kliinikutes surnud (1926. a. 205) ja uuritakse haigeid elundeid, mis mitmesuguste asutiste poolt saadetakse.

Üksikutest ülikooli asutistest, mis mööda linna laiali, nimetame kõigepealt silmakliinikut, Maarjamõisa ja Vallikraavi uuli nurgal, mis ka Eesti ajal pea uuesti on tulnud sisse seada, siis vaimuhaigete-kliinikut Tallinna uuli otsas, kus läbisegi 100 haiget ravitsemisel. Edasi instituutidehoonet Aia uul. 46. Kõige suuremana ülikooli majadest pakub see ulualust õige mitmelaadilistele asutistele. Siin leiame sisse minnes pahemat kätt I korral tervishoiu-muuseumi ja -instituudi, bakterioloogiakabineti, millega ühendatud väljastpoolt tulevaid nõudeid rahuldav keemia-bakterioloogiline laboratoorium, kus 1926. a. toimetatud 3000 bakterioloogilist ja seroloogilist uurimust. Kõik need asutised on noored, peale tervishoiu-instituudi, mis varemalt asus Savi uul. Paremat kätt trepist üles minnes jõuame mineraloogia-kabinetti ja geoloogia- ja paleontoloogiamuuseumi. Viimane kuulub ühes vastava laboratooriumi ja raamatukoguga geoloogiainstituudi juurde. Mineraloogiakabineti kogus leidub üle 13 000 mineraali ja kivi, geoloogiakogudes umbes 17 000 kivistist, raamatukogus üle 3800 köite. Mõlemad asutised on teatavatel päevadel avatud laiemale publikumile.

Hoone teise korra võtab suuremalt osalt oma alla zooloogiainstituut oma suurte muuseumisaalidega. Ainult lõunapoolses tiivas on ruumid geograafiakabinetile ühes joonistussaali, raamatukogu ja koduurimis-osakonnaga ja tegeliku zooloogia asutiste kogudele ja laboratooriumile. Geograafia-kabinett, ehk küll noor asutis, on suutnud koguda mõne aasta jooksul umbes 2700-köitelise raamatukogu, üle 1800 kaardi ja kaardistiku ja 900 diapositiivi. Zooloogiainstituudi raamatukogu, mis Venemaale tühjendati, on jõudnud omale uuesti muretseda alles 800 köidet, sellevastu aga on muuseumi põhi, mille moodustavad suurte imetajate nahad, endine. Muuseumi on viimastel aastatel õige suurel mõõdul täiendatud, eriti kodumaiste ainetega, mispärast ta ühenduses Loodusuurijate Seltsi kogudega,

Tartu, lk. 662